

אביב ימיכם מתבזבז במשחק

ארבעה שירי תום ושישה שירי ניסיון

מאנגלית: לארי וייסמן

ויליאם בלייק (1757-1827) היה משורר, צייר, מיסטיקן ואמן תחריטים אנגלי. לא זכה להצלחה בחייו, אך לימים הוכר כאחד המשוררים והציירים החשובים של התקופה הרומנטית. בלייק הקדים את זמנו בהשקפותיו הפוליטיות, השוללות כל שעבוד של אדם באשר הוא אדם, תמך בשוויון זכויות לנשים ולבני גזעים שונים, וטיפח תפיסה עצמאית ומורכבת ביחס לדת הנוצרית. הקובץ "שירי התום והניסיון" הוא מפסגות יצירתו הפואטית. מבחר מספר זה פורסם גם בגיליון ה־13 של הו! בתרגומו של רונן סוניס, וספר תרגומו לשירי בלייק, "שירי תום וניסיון ועוד שירים", ראה אור ב־2016.

ארבעה שירי תום

הקדמה

"את חלילך הטוב השלך;
שירה לי משמחתך!"
שרתי לו אותו שיר שוב,
ובאשר הוא בכה.

"שב כאן, שב נא, חלילן,
ספר לכלם לכתב."
ופתאם הוא נעלם;
בחרתי לי קנה לקטף,

ויצרתי עט כפרי,
והכתמתי פלג זה,
וכתבתי את שירי
שכל ילד בו ישמח.

חללתי לי שירי קנה,
חללתי בעמקי הבר,
וממרום העננה
ילד לי בצחוק אמר:

"חלל, חלל לי שיר על שזה!"
חללתי לו ברב שמחה.
"חלל, חלל לי שוב שיר זה."
חללתי לו, והוא בכה.

מנקה ארובות

הבן הקטן האובד

כְּשֶׁאָמְרִי מִתָּה הִיִּיתִי פָּעוּט
וּבְקִשִּׁי יָכֹלָה לְשׁוֹנִי לְהַגּוֹת
כְּשֶׁאֲבֹא מִכֹּר אוֹתִי "אָח! אָח! אָח!
מְנַקֵּה אַרְבּוֹת שְׂבָפִיחַ הוּא נָח.

"אָבָא, אָבָא, לָאֵן תִּמְהַר?
אֶל תִּשְׁאִיר אוֹתִי לְבַד.
דְּבַר, דְּבַר אֶל בִּנְךָ הַקָּטָן,
אִם לֹא – אֲנִי אֶבְדֵּ."

אָמַרְתִּי לְטוֹם הַקָּטָן, כְּשֶׁבָכָה
עַל גִּזְתְּ הַזֹּהֵב בְּרֹאשׁוֹ, שֶׁגִּלְחָה:
"טוֹם, אֶל תִּבְכֶּה. מַעֲכָשׁוֹ לֹא יַצְלִיחַ
אֶת לְבָן רֹאשְׁךָ לְלַכְלֶךְ עוֹד הַפִּיחַ."

הַלִּילָה הַחֲשִׁי, הָאֵב לֹא נִמְצָא,
הַיֶּלֶד נִשְׁטַף בְּטֵל;
הַבָּצָה הַתִּמְשָׁכָה, וְהַיֶּלֶד בָּכָה,
וְהָאֵד נִסַּק אֶל-עַל.

וְכֵן הוּא נִרְגָּע, וּבִלְלִיל אוֹתוֹ יוֹם,
בְּעֵמֶק שְׁנָתוֹ טוֹם חֵלֶם לוֹ חֵלוֹם:
דִּיק, ג'ו, נָד וְג'ק, וְאַלְפֵי מְנַקִּים
שְׂכָבוּ נְעוּלִים בְּקִבְרֵים עֵמֶקִים.

שיר הצחוק

וּפִתְאֹם בָּא מֵלֶאֱךָ עִם מִפְתָּח זוֹהַר,
וּמִתּוֹךְ הַקִּבְרִים אֶת כָּלֶם הוּא שִׁחַרֵּר –
בִּשְׂדֵה הַסַּרְסָרִים, מְדַלְגִים, צוֹחֲקִים,
רוֹחֲצִים בְּנֶהָר, וּבְאֹר בּוֹהֲקִים.

כְּשֶׁתִּצְחַק חֲרָשָׁה יִרְקֶה בְּרוֹן
וּמַעֲיֵן בְּצִחּוֹק לִידֵה יוֹרֵם
וּכְשֶׁמוֹל הַהֶתוּל הָאֲוִיר יִצְחַק,
וְיִצְחִיק הַקּוֹל אֶת הַתֵּל הַיִּרְקָרֵק

שִׁקִּיהֶם מְשַׁלְכִים, עֲרָמִים וּלְבָנִים,
הֵם גּוֹלְשִׁים עַל רוּחוֹת וְתוֹפְסִים עֲנָנִים;
"אִם תִּהְיֶה יֶלֶד טוֹב, טוֹם," אוֹמֵר הַמֶּלֶאךָ,
"כְּמוֹ אָבָא, הָאֵל אֶת לְבָבְךָ יִשְׁמַח."

כְּשֶׁלִּירֵק הַחֵי יִצְחָקוּ שְׂדוֹת
וְחִגְבֵי יִצְחָק בְּשִׂמְחָה הַזֹּאת
כְּשֶׁמִּירֵי וְסוּזֵן וְאַמִּילִי
פֶּה מִתּוֹק פּוֹתַחוֹת בְּ"חָה, חָה, חֵי!"

וְכֵן טוֹם הַתְּעוֹרֵר, וּבַחֲשֶׁךְ הַשְׁכָּמִנו,
עִם שֶׁק וּמִבְרֶשֶׁת הַחוּצָה זֶרְמָנו.
וּלְטוֹם הִיָּה חֵם בְּהִיחָה הַקֶּרֶה:
אִם נִתְרַם אֶת חֲלָקֵנוּ, דְּבַר לֹא נִירָא.

כְּשֶׁבְּצֵל יִצְחָקוּ כָּל הַצִּפְרִים
כְּשֶׁתּוֹת וְאֶגּוֹז בְּשִׁלְחָן סְדוּרִים
בֹּא לַחֲיוֹת וּלְשִׁמְחַת וּלְשִׁיר אֶתִּי
אֶת הַשִּׁיר הַמִּתּוֹק שֶׁל הַ"חָה, חָה, חֵי!"

שישה שירי ניסיון

הקדמה

לְקוֹל הַמְּשׁוֹרֵר הָאֲזִינוּ,
שְׁעֵבֶר, הִנֵּה וְעֵתִיד רָאֵה;
שְׁשַׁמְעוּ אֶזְנוֹי
אֶת אֱלֹהֵיו
פּוֹסֵעַ בֵּין עֲצֵי בְרִיאָה;

קוֹרֵא לְשׁוֹב מַחְטָא,
בּוֹכָה בְּטֹל בְּחִשְׁכָה;
אֲשֶׁר יִשְׁלַט
בַּמְּזֻלוֹת,
יָשִׁיב אוֹר-נֶפֶל לְזִרְיָה!
"שׁוֹב, הוּ, שׁוֹב, עוֹלָם!
רֵטֵב מִטֵּל, מַעֲשֵׂב קוֹם!
הַלִּילָה תָם,
וּבִקֵּר קָם –
עוֹלָה מְגוּשׁ חֲמֹר רָדוֹם.

"אֶל-נָא תַעֲזֹב;
עַל מָה תִּפְנֶה גִבְךָ?
אֲדַמַּת כּוֹכֵב,
הַחוּף, גְּלִיו,
קִבְּלוּ אוֹתָךְ רַק עַד בּוֹא זִרְיָה."

הזבוב

זָבוּב קָטָן,
אֶת מְשַׁחֲקֶךָ
סִלְקֶה יָדֵי
וְשִׁכְחָה.

לֹא זָבוּב אֲנִי
כְּמוֹךָ גַּם?
הֲאֵין אַתָּה
כְּמוֹתִי אָדָם?

רוֹקֵד, שׁוֹתָה,
מִפִּיק שִׁירָה,
וְיָד סְתָמִית
כְּנִפִי תִקְרַע.

אִם מַחֲשָׁבָה
הִיא עוֹ, הִיּוֹת,
וְחֹסֶר מַחֲשָׁבָה
הִיא כְּלוֹת,

אֲזַ זָבוּב כְּמוֹתִי
הוּא בֶרֶם-מְזֹל.
לְרַגֵּעַ חִי,
עוֹד רַגֵּעַ ז'ל.

הילדה הקטנה אובדת

לַעֲתִיד לְבוֹא
נְבוֹאָתִי הִיא זֹה:
הָאָרֶץ מְשֻׁנָּה
(עֵמֶק חֲקוֹק דִּינָה)

תָּקוּם וְתִתְאַוֶּה
אֶל חֶסֶד הַבּוֹרָא;
וַיִּשְׁימוֹן הָרִיק
יְהִיהֶ לְגֵן מוֹרִיק.

בְּעוֹלָם דְּרוֹם,
שָׁבוּ מוֹלֶךְ הַחֶם,
לִיִּיקָה הַתְּמָה
שׁוֹכֶבֶת רְדוּמָה.

אֲבִיבִים שְׁבָעָה
לִיִּיקָה הַטּוֹבָה.
הִלְכָה לְמַרְחָקִים
עִם שִׁירַת הַצִּפְרִים.

"שְׁנֵה טוֹבָה, עָלִי
אֵלֵי מִן הַצִּלְלִים.
אֲמִי בּוֹכָה? אֲבִי?
אֵי, לִיִּיקָה, תִּשְׁכָּבִי?"

"לֵבֶד בַּעֲרָבָה
יִלְדֵתְכֶם שְׁכּוּבָה.
שְׁנֵת־לִיִּיקָה אֵיךְ תִּצְלַח
אִם בְּכִי אִמָּה נִמְשָׁךְ?"

"אִם לֵב אִמָּה בּוֹעֵר,
גַּם לִיִּיקָה תִּתְעוֹרֵר.
אִם תִּישָׁן אִמָּה,
גַּם לִיִּיקָה לֹא תִדָּמַע.

"לִילָה סֵר, זַעוּף –
מַעַל מִדְּבַר כְּסוּף
תֵּן סֵהַר בְּשָׁמַיִם
בְּעֶצְמִי עֵינַיִם."

כְּשִׁלִּיקָה דָם שָׁכְבָה,
טוֹרְפֵי הָעֶרְבָה,
מַעֲמָק מַעְרוֹת,
עָלָו אוֹתָהּ לְרֹאוֹת.

אֲרִיָּה רֶם־מַעֲלָה
צָפָה בַּבְּתוּלָה,
וְאָז סָבִיב הַיָּדָם
מַעַל אֲדָמַת הַנֶּסֶם.

חֲתוּלֵי אֵימָה
קִפְצוּ סָבִיב מְקוֹמָה,
וְהִשְׁחַל רַב־הַגִּיל
אֶת זֶה־רֹאשׁוֹ הַשְּׁפִיל.

וּבִלְשׁוֹנוֹ עֶבֶר
עַל־פְּנֵי חֲזָה, צוֹאֵר,
כְּשִׁעֲיָנוּ דּוֹמְעוֹת
אֲבָנֵי־אֵשׁ אֲדָמוֹת.

הִלְבִּיָּאָה פֶּשֶׁטָה
אֶת אֶרֶג שְׁמֹלֶתָה,
וְעֶרּוּמָה, דּוּמָם,
הִיא נִשְׁאַה לְמֵאוּרָתָם.

שיר האומנת

לונדון

כְּשֶׁקוֹלוֹת יְלָדִים נִשְׁמָעִים בְּשָׂדֶה,
וּבִגְיָא לְחִישוֹת עוֹבְרוֹת,
זְכוֹנוֹת נְעוּרֵי שׁוֹב חַיִּים בְּתוֹכִי,
וּפְנֵי יְרָקוֹת וְחוֹרוֹת.

תִּרְתִּי בְּרַחוּבוֹת סְלוּלִים
שֶׁם הִתְיַיְמָז זוֹרֵם בְּתוֹאִי,
וְכָל הַפְּרָצוּפִים מוֹלִי
נִשְׁאוּ חוֹתֶם חֲלָשָׁה וְדוֹי.

חֲזוֹר, יְלָדִי, כִּי הַשֶּׁמֶשׁ יֵרֶדָה,
וְעוֹלָם טָלְלִי עֶרְבִית;
אֲבִיב יִמִּיכֶם מִתְבַּזֵּז בְּמִשְׁחָק,
וְלֵילוֹת חֲרָפְכֶם בְּתִרְמִית.

בְּכָל אָדָם, בְּכָל גְּדוּף
בְּכָל קְרִיאַת תִּינוֹק חוֹשֵׁשׁ,
בְּכָל דְּבוּר, בְּכָל סְרוּב
מִנְעוֹל הַנֶּפֶשׁ מִקְרָקֶשׁ:

השושנה החולה

שׁוֹשְׁנָה, אֵת חוֹלָה!
תוֹלַע לֹא-נִרְאָה,
שֶׁבֶסְחָף סוּפָה
וּבְאֶפֶל דּוֹאָה,

מִכָּל, בְּרַחוּב חֲצוֹת אֶשְׁמַע
זוֹנָה צְנוּמָה יוֹרָה קִלְלוֹת
אֶל רֶךְ נוֹלֵד מִזִּיל דְּמָעָה,
וּמִטִּמְאָת עֲגֻלַּת כָּלוּלוֹת.

בְּשָׁנִי מִטְתָּהּ,
מֵאֲשֶׁר, הִתְנַחֵל,
וַיִּצְרוּ הַחֲשׂוֹךְ
אֵת חַיִּיךָ אוֹכֵל.